

Landskap: *Blekinge* Upptecknat av: *A. P. Rosth*
 Härad: Adress: *Kund.*
 Socken: *Karlskrona* Berättat av: *Grosshull Söderslätt.*
 Uppteckningsår: *1943.* Född år: *1870* i *Karlskrona*

Kreatursmarknad. s. 1.

Lövmarknad. s. 1.

Medisdommar. s. 4

Födelse- och namnsdagsfirandet. s. 6

H. G. 19, L. U. F. 35

Doppa i gylfan. s. 8.

L. U. F. 34

Affärstider m. julen. s. 8.

Mätensafton. s. 9.

Vårfrudagen skrämdes barnen i
säng. s. 10

H. G. 14.

Försäljning av fläsk m. m. på torget. s. 11.

"Farmorare". s. 11.

Fövaldrarna kallades "söta far" och
"söta mor." s. 12.

Mjölkeförsäljning. s. 12.

Skriv endast på denna sida!

Spökhus.	s. 13.	LUNDS UNIV. FOLKMINNES- ARKIV
Luceiafirandet.	s. 14.	Ulma k. 14
Fulkappar åt alla tjänarna	s. 14.	L.u.F. 34
Fätta löv i ett vindspum till midsommare.	s. 14.	
Thomasvatten.	s. 15.	
Tygod på julafton.	s. 15.	L.u.F. 34.
Årgång.	s. 16.	" 31.
Låna kittel vid Hovs Anterö.	s. 17.	
Fätta ut mat till fontänerna vid jul.	s. 17.	L.u.F. 34 Ulma k. 19.

Före en 75 år sedan var det en
kreatursmarknad i oktober i
Karlshamn.

Före på Lönmarknaden hade de
många blommor och g. lön och
hemstöjdsprodukter - särskilt till
slöjd och ej så mycket fabriks-
varer. Marknaden berömdes av
såväl stats- som lantbruk - fram-
går att var det mycket barn på
Lönmarknaden. Man skulle ha
nya kläder till Lönmarknaden.
Många voro klädda i dalkulla-
och Helsingedräkter. I min
barndom fanns där italiener
på marknaden. Man skulle
alltid ha en ballong och en

midnattsmarknaden. Där såldes
sunnå och göri. Av blommor
såldes de blåklint, prästkrage, mad-
viol och pioner. Pjörkvarn såldes de
mycket. De gjorde förfärligt
mycket med lövsalår på gårdar-
na. De lockade ju ryttigt folk med
de gingo uti hela sömnadens
i alla fall. Alla människor voro
med på marknaden. Det var väl
mycket tjänstefolk och södana som
voru uti hela natten också. För
marknaden gav ju södan stäm-
ning. Alla människor voro i rörelse
och gingo och drev i timvis. När
flottans folk voro lediga och lär-
lingar och tjänstefolk så voro de
uti hela natten. Ed gammalt

Valesitt var: "Ni köpfas på Löv-
marknaden." om det var någon
som man ej vet på mycket länge.

Det var litet billigare om
man köpte björkarna på mor-
nngen middagsmorgonen för de
ville de ju gås på stuvvält även
om de ej fingo så mycket betalt.

Här på gårderna hade de lövtal-
till för en 10 år sedan. De gör-
des av 5-7 björkar. Blåklinta-
kransarna som man köpte om
hade hänges på kakelugnsjället
eller uppe på kakelugnsfrisen,
eller på kanten av en karla. Man
sätte också löv bakom karlorna
och kakelugnen och sängställen.
Det var löv och björk - det luk.

ACC. NR. M. 8988:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

lade ju skog på. - Midnattsfesterna voro de flesta hemmas och svor ut. - På samma tid hade de en folkpark på Tvecken. För en 30 år sedan hade de majstång där. Ända till 1892 var där ett läger. 1907-8 var där en hembygdifest och sedan den var det vanligt att man skulle dit och dansa.

På lördagskvällen sålde de skulade grönklytor med vispor på med en kattpöskrans runt om. Det var 7-8 vispor. Hjälta höjpen ^{var} målat som ett visat band av arvilinjfärg. Visvelpijor hade de mycket. Midnattsfesterna reste alla till sina bekanta på landet. Förgätningarna som

man köpte j: törmackanden
skulle man lägga i vatten j:
så j:at. Sannoligt orthe krausarna
om hatten - men det var man
olyglarna som gjorde det.

För 75-100 år sedan fanns det
inga lantbrukare utan hand-
landen i staden köpte ägg och
smör av bönderna som istället
gungo kaffe och socker.

Orkhållarna skulle j:na ut
och v:sta bönderna vid "vite
krog" för att försöka sig om att j:
ägg och flösk m. m.

Mina föräldrar brukade klä ut sig till karlar eller fruntimmer. Karlarna klädde ut sig till fruntimmer och tvärtom. Det var när de skulle uppvakta någon som hade födelsedag eller namnsdag. De skulle gå tilligt på morgon och "spela upp dem". De skulle ha kaffe med sig och bjuda på. Det var nog ganska vanligt här i Karlskrona att de gjorde så.

Det var väl 1888-89 som jag minns att de var 2st. familjer som var och spelade upp hos 2st. som hette Maria. De hade fått låna ett litet handpositiv och spelade på och en ung flicka gäng.

ACC. N:R. M. 8988:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På födelsedagen var det kanske
mera höglidligt. Vid 4-tiden brukade
de bjuda kaffe för sina vänner.
nu.

De hade vi mycket gratulations-
kort med blommor och fåglar och
en gratulationsvers. De målade
vårt korten och gav kort till jag.

Åmmandagsbordet brukade de
dekorerat med vildvinsblad t. ex.

Hos Anders dit jag kom i affären
1903 var det brukligt att de bjöd
på gäs mänsaaftron. Mänsaaftron
kallades "lilla julafton". Gäs förg-
frödes då och de höll mycket stängt
på att bjuda på gäs. Sonitrogna följ-
de med till gäsen.

✓ Från mina morfärdens hem kunde vi sedan att doppa i grytan julafton. Då gick vi sällsamt, in-
kött åt, salt kött och korv som var kött tillammans och i det
spadet doppade man grovt bröd.
Allt var fröjdligt: köttet och
det äts vid den vanliga middags-
tiden. Skinkan stektes i ugnen
och en gaffel virad med rött
och vid silkespapper sattes i den.
Och så var där sylta, rödbetor och
löksill.

• När jag började i affären 1898 gick
man ha öppet hela julafton ända
till kl. 8 och till kl. 9 på torsdag-
kvällarna. Först 1906 började de

Stänga kl. 7. Affären öppnades
före kl. 6 på morgonen och man
höll på till 9 på kvällen. Där
fanns inga eldstäder i affären
och dörrarna stods öppna både
sommare och vinter. De voro allde-
les till sig av frost.

✓ Julafton voro vi i affären bjudna
på middag hos Andersens - det var
ingen särskild tillställning utan
det var för brudkavens skull som
vi åt där den dagen.

✓ Till klädesafton hade de gärna
robensojätt eller höns om de inte
hade råd med gris. Jag tror de
hade vitgiöt uteseri på kvällen.

✓ Julafton hade de fisk och vit-
giöt. Vi ha aldrig haft fisk

utan bara smörgåsmaten och vitgröt.

Vid Vårfrudagen skrämde de barnen i säng: "Om du inte lägges dig i dagsljus kommer Hecan med ljus i säng!"

Vid midnatten brukade de gå ut och hälsa på bevingarna och då kom de från landsbygden med matkruken - pannkakor, ägg och smörgåsar till pojkarne.

Till Alldelesafton hade de gärna rostbessmjäll eller höns om de inte hade råd med en gås.

Minna smörgårdagen flyttade till Kullskrona 1854 och de hade både svin & kor. Mor sa

ledde om och när de skurat och
borstat tvinen så sprang de och
rullade sig i det gröna på gårdar.

Särskilt under hösten och vid
julkiden kunde bönderna hålla
med långa rader av vagnar
med gröngräs för att få köttet
stämpelat. Då höll de på toget
och ställde sig där och så gick and-
ra upp där och köpte en sida
fläsk eller som det passade.

Det fanns många "farmars"
utgångs Karlshöns. De fingo
bygga jorden på 49 år och bygga
50 hus sjölv. När de så sålde
upp fingo de sälja huset till
effektivtidsen. Om de t. ex hade
klätt på en lantgård kunde de

säga: "Jag skall gå ut till gården i
eftermiddag."

Officererna och de förmånliga
höfvmännen umgicks och voro
de förgivande i staden.

Man behövde kalla föräldrarna
"öta far" och "öta mor."

En som var från Ronneby fick
höra följande av en Karlsons-
pojke: "Å, du är en riktig Ronneby-
tyk." - Här fanns en tyk-får-
drottning som upplöstes 1848. Många
voro väl tykade då.

På Pantaholmen bodde mest
fattigt folk och den hade dåligt
namn om sig.

Här var mjölkhandelsgården.
Mjölkken såldes bara i ett kök-

snarare en skrubt under ett trapp-
hus. Det var inte så många då.

Det fanns ett spröklus i Karlskrona.
Där bodde någon som skulle ha skaffat
en annan i järn och denna hängde
oj till slut. Men när han kom in
i rummet så slog blomsterkran-
korna i golvet och skåpen flyttades.

På Kapten Söderhielms gård - ett
mindre hus i Karlskrona - där skulle
ha stått en gravsten med namnet
"Avel" i stora förgyllda bokstäver.

Någon som var där på besök hörde
hur någon flyttade kaffekoppen på
brickan fast det inte fanns någon
där som kunnat göra det. Den ste-
nen var flyttad från en kyrko-
gård eller också hade den inte kom-

ACC. N:R. M. 8988: 14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mit till gravplatsen och där för
grökale det.

Luciadag och Luciafesten med
brud har kommit hit först
på senare år. Men den kvällen
buckade de sitta uppse och hand-
arbete. Det höjde jag som liten
pojke.

I gamla tiden skulle alla tjä-
narna ha julklappor.

Såta lör i ett vindrum till
midvintern det gjorde vi även
någon vi blev gifta.

Thomasmatten frings de iungenting
gåra och ej gå för så frings de se
spöken. Vid 12. tiden kunde man
se allt möjligt. En gång när jag
den kvällen var hos morfar då
sick jag se en liten bit därifrån
huv ett stort, stort vitt ullgarns-
nysta rullade över vägen. Man kan
lämna så någon håll i skåden.

Då skulle man inte höra ljus
för då bara smalt det.

Om de tappade en kviv julafton
skulle en herra dö och om det var
en gaffel - en dam. Om man
såg en fot i askan som vi redut
se väl som var vänd inåt skulle
de bara födas. Var den vänd utåt

ACC. N:R. 8988

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: ..... Upptecknat av: .....

Härad: ..... Adress: .....

Socken: ..... Berättat av: *Grosshandlaren Söder-
ström Luskåväska*

Uppteckningsår: ..... Född år *ca 1600*

Uppteckningen rör .....

Skriv endast på denna sida!

Skulle någon dö.

Man skulle aldrig äta kvällesmat före kl. 8 på julafton och sjö draga ned rullgardinerna för då skulle de som ville kunna gå ut utomhus och se in och om då någon fått huvudlös vid bordet skulle någon dö. Om något ljus släckande betydde det också dödsfall.

Klockan 12 på natten gick de utgång. Vid julottan skulle det stå ett ljus i vårt fönster - så stora ljus att de kunde brinna två gånger - under nyårsottan också. Det var bara en i vårt hus som måste vara hemma och passa ljuset.

ACC. N:R. M. 8988:17.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vid Hona Anterön i Antemåla el.
Resemåla brukade alla gå och
läsa en stor kittel när de skulle
läsa kora korv. Alla fick ^{läsa} den
och de skulle bara lägga dit en
korv när de bar hem den. Den
skod utan för röst. Men en gång
var det några som omenat den
och sedan var det slut med lä-
sandet.

De ville taga bort röret och
spränga det men det är skyddat.

Någon hade tagit ett rep om
sig och skulle gå in i röret men
han vågade ej.

Juldagen skulle de inte stå
i lodugården och på kvällen

ACC. N:R. M. 8988:18.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skulle de sätta smörgåsar och bränn-
vin i sadugården - det skulle kom-
maras göra.

Sonliga brukade sätta rens
kallrik på bordet julafton och
gröt och sojel och brännvin och
lata ljus brinna på bordet. Det
skulle vara för komstarna. ~~De~~
Årens dagar skulle man komma
smör och sitta ute på gödvelhö-
gen för att de ska till sig från
gårdarna så långt kassan hör-
des.

Vi hade komstarna hemma. De var
inte stora och jag har gjort det dem.

Det var för att vi inte hade brät-
tugen i ordning. Jag och min
bror Gustav såg båda komstarna

ACC. N:R. M. 8988:19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

när de gysing vi fort de kunde
från lagården och till brätugnen.